

Det er lettere at starte en krig end at vinde freden.

Allan Vokstrup, fredsaktivisterne i Aalborg

Allerede for 10 år siden stod det klart for mange af os, der arbejdede med udviklings- og humanitær bistand i Afghanistan, at på trods af militær storoffensiv fra USA's og NATO's side, kunne krigen ikke vindes militært. Det erkendte daværende præsident Obama også og besluttede derfor i 2012 at opfylde sine valgløfter om at trække de amerikanske styrker ud. Det skulle ske i 2014 og ansvaret for og forvaret af Afghanistans interne sikkerhed skulle overlades til det afghanske politi og militær.

Det lykkedes som bekendt ikke NATO og den afghanske regering at vinde krigen. Det lykkedes dem heller ikke at vinde det store flertal af det afghanske folks tillid og opbakning, fordi centralregering var korrump og ikke leverede de ydelser, der skulle sikre en fred. Det lykkedes heller ikke NATO og den afghanske regering blot at sikre en værdig exit.

Hvorfor ikke?

Manglede der en væsentlig styringsdingenot i det robot styrede raket system? Var der forkert udregnede algoritmer? Brugte man ikke det tyske Dynamit Nobel Defence's letvægts-multifunktionsvåben med syv forskellige funktioner – en "gamechanger" på slagmarken - rigtigt? Eller var efterretningerne slet ikke funderet i virkeligheden? Måske var efterretningerne alt for meget bundet op på ønsketænkning, og/eller de lokale informanter fortalte, hvad man troede betaleren gerne ville høre?

Da syntesen af teknologi og efterretningsvirksomhed endelig gav pote, og Seal Team Six fik ram på Bin Laden d. 2. maj 2011 i Pakistan, burde det have været slut på krigen ifølge Obama, Trump og Biden. Ikke desto mindre fortsatte krigen i yderligere 10 år.

Det er lettere at starte en krig end at afslutte den, fordi når krigen er startet, er der rigtig mange interesser i at vedligeholde den og udbygge den. I Afghanistan er mere end halvdelen af sikkerhedsopgaverne, logistikken med forsyninger af materiel, kommunikation, drift af baser osv. varetaget af private aktører på kontraktbasis. Hertil kommer så den kommercielle legale og illegale fritidsindustri og sortbørshandel, der glider med i militærets kølvand. Denne industri understøtter eksisterende korrupsion og skaber ny korrupsion. Krigen er altså forretning. Dette er ikke specielt for Afghanistan krigen.

Den amerikanske præsident Eisenhower havde et klart øjeblik, hvor han så, at den akkumulerende militarisering af det amerikansk samfund kunne blive en trussel mod demokratiet, og at det 'militær industrielle kompleks', som han benævnte det i sin afskedstale i 1961, ville blive den reelle magthaver og pga. 'nationens sikkerhed' undslå sig demokratisk kontrol.

Militariseringen af samfundet sker også i det danske. I skyggen af begivenhederne i Afghanistan holder den danske forsvarsindustri atter årsmøde i Aalborg på Hotel Comwell Hvide hus d.1.-2.september 2021. Mødet i år er anderledes end i de foregående år, fordi det sker på baggrund af, at der er blevet lanceret en række strategier og handleplaner f.eks. Forsvarsministeriets grønne handleplan 2021-25 og Regeringens Strategi for dansk forsvarsindustri, august 2021. Guf for industrien.

Den grønne handleplan viser, at forsvaret nu er med på at bidrage til klimaregnskabet. Desværre omfatter handleplanen udtrykkelig ikke det operationelle – kan man forestille sig en pansertank, der kører på el? Nej, det kan man ikke, men man kan installere LED pærer og skifte vinduer og klimasikre kasernerne.

Penneførerne bag regeringens strategi for forsvarsindustrien er reelt forsvarsindustrien selv. Hermed opnår den statsstøtte til, at det danske folketing bindes op på bestemte tekniske løsninger mange år frem i tiden gennem internationale kontrakter og tilbagekøbskontrakter. Involvering af forskningsinstitutioner og inddragelse af nye aktører i det private erhvervsliv.

Da det drejer sig om sikkerhedspolitik, vil der 'nødvendigvis' blive mindre offentlighed og demokratisk kontrol med sektoren. Hvis et folketingsflertal på et tidspunkt skulle ønske at lære af erfaringerne fra at være krigsførende nation og måske ønske at ændre dansk sikkerhedspolitik fra oprustning til afrustning og udfase den såkaldt aktivistiske (læs krigsførende) sikkerhedspolitik, vil omlægningen blive endnu mere besværlig og omkostningsfuld end den aktuelle exit fra Afghanistan.

Udover at skabe menneskelige lidelser, lemlæstelser og traumer er krige i sig selv ødelæggende for miljø og klima. Det globale militærs og militærindustriens miljø- og klimaaftryk er grotesk stort. Fortsatte miljøødelæggelser truer alverdens befolkningers sikkerhed med øgede konflikter om territorier, vand og andre ressourcer, mulige nye krige og deraf følgende flygtningestrømme.

Verden er overoprustet, mens FN's verdensmål er underfinansierede – de tal må vendes om. En indsats for bæredygtige og klimapolitiske løsninger og for at opfylde FN's verdensmål kan give mere sikkerhed end de penge, der bruges på fortsat oprustning. Det handler klima- og fredskampen om. De er to sider af samme sag.

Det er på tide at bremse op for højkonjunkturen i de militærindustrielle komplekser. Økonomisk vækst skal ikke skabes gennem spekulation i en cyklus af ødelæggelse, lidelse, genopbygning, ødelæggelse osv. men gennem reel grøn omstilling og udligning af ulighed lokalt og globalt. Det betyder, at vi må have et paradigmeskifte i vores sikkerhedspolitik.

Jeg kan og vil ikke forhindre, at forsvarsindustrien har sin årsfest med skåltaler og fremvisning af nyt udstyr. Jeg vil derimod opfordre til, at enkeltpersoner, investeringsforeninger, pensionskasser, kommuner m.fl. stopper med at investere i våbenindustrien, og at man også tager netop fredsspørgsmålet op i den kommende kommunale valgkamp.

Spørg din byråds kandidat om hun/han har hørt om den appel, ICAN Danmark sendt til alle Danmarks borgmestre.

Allan Vokstrup arbejdede med humanitær bistand i Afghanistan fra 2006-2014 og er nu aktiv i fredsaktivisterne i Aalborg, medlem af Rådet i RIKO, bestyrelsesmedlem i Fredsministerium og Forbyd Atomvåben - ICAN Danmark.